

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eläinsuojeluvalvonnan tehostamiseksi eläinsuojelulain säännöksiä muutettavaksi siten, että koe-eläintoiminta säädettäisiin luvanvaraiseksi ja sanotun lainmuutoksen nojalla annettavalla asetuksella säädettäisiin tarkemmin tieteellisistä eläinkokeista. Esityksessä ei ehdoteta muutettavaksi voimassa olevan lain johtavia eläinsuojeluperiaatteita, jotka edelleen vastaavat yleisiä pohjoismaisia eläinsuojeluvaatimuksia. Eläinsuojeluvalvonnessa ilmenneiden epäkohtien korjaamiseksi ja yleensäkin valvonnan tehostamiseksi ehdotetaan eläinsuojeluneuvottelukunnan perustamista maa- ja metsätalousmi-

nisteriöön sekä maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosastolle annettavaksi oikeus toimeenpanna aiheen ilmetessä eläinsuojeluasioita selvittäviä tarkastuksia tietyissä eläintenpitoyksiköissä. Lääninhallitukselle annettaisiin oikeus valtuuttaa eläinlääkintöosaston hyväksymän koulutuksen saaneet henkilöt suorittamaan eläinsuojeluvalvontaa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985. Lain muutoksen toteutus aiheuttaa vähäisiä lisäyksiä valtion menoarviossa.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Eduskunnan toivomuksen sekä lukuisten asiaa koskeneiden suullisten ja kirjallisten kyselyjen ja muutoin ilmenneiden ongelmien johdosta on tehtävissä se johtopäätös, että eläinsuojeluvalvonta ja siihen sisältyvä tieteellisten eläinkokeiden valvonta ei ole tyydyttävästi hoidettavissa nykyisin säännöksin. Esityksen tavoitteena on kohottaa eläinsuojeluvalvonta tasolle, jonka voidaan olettaa tyydyttävän kansalaisten enemmistöä. Tehostamalla eläinsuojeluvalvontaa voidaan myös ennalta ehkäistä tai torjua ulkomaisen suomalaisen

eläinsuojeluvalvontaan kohdistuvan kritiikin aiheuttamat haitat kotieläinten ja eläintuotteiden vientikaupalle.

1.2. Keinot

Eläinsuojeluvalvonnan tehostaminen on ensisijaisesti nykyisen valvontaorganisaation vahvistamiseen ja paikallisen valvontaorganisaation järjestykseen liittyvä voimavarakysymys. Eläinsuojeluneuvottelukunnan ja yhden viran tai toimen perustaminen maa- ja metsätalousministeriöön antaisivat edellytykset varsin vähin kustannuksin nykyistä tehokkaampaan valvontaan ja siihen liittyvään muun valvontahenkilöstön koulutuk-

seen, myös tieteellisten eläinkokeiden osalta. Valvonnan tehokkuutta on omiaan lisäämään myös se, että valvontaorganisaation ulkopuolisille henkilöillekin esimerkiksi vapaaehtoisen eläinsuojelutyön järjestöissä toimiville, voitaisiin antaa rajoitettu oikeus suorittaa eräissä tapauksissa valvontaa. Näitä valvontaorganisaation vahvistamista tarkoittavia vaihtoehtoja ja ehdotuksia selostetaan lähemmin jäljempänä kohdassa 3.

Koe-eläintoiminnan valvonnan tehostamiseksi ehdotetaan sanotun toiminnan harjoittamisen aloittaminen säädettäväksi luvan varaiseksi. Ehdotetun lainmuutoksen nojalla tieteellisistä eläinkokeista on tarkoitus antaa uusi asetus, jossa säädettäisiin muun muassa velvollisuus asettaa koe-eläintenpitoyksiköihin toimielin, jonka tehtävänä olisi käsitellä eläinkokeiden suorittamiseen liittyviä asioita.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Voimassa olevan eläinsuojelulain (91/71) mukaan eläinsuojeluvalvonta on jaettu valtakunnalliseen tasoon (maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto), alueelliseen tasoon (läänihallitukset) ja paikalliseen tasoon (kaupungin- ja kunnaneläinlääkärit, kunnalliset terveystarkastajat ja poliisi).

Ruotsissa ja Norjassa valvontaorganisaatio on samansuuntainen kuin Suomessa, kuitenkin siten, että Ruotsissa paikallistason valvonta kuuluu terveyslautakunnalle, jolloin piirieläinlääkäri toimii asiantuntijana ja lautakunnan palkkaama viranomais (tillsyningsman) eläinsuojeluvalvojana. Norjassa paikallistason valvonta vastaa Ruotsin järjestelmää, mutta siellä on erityiset paikalliset eläinsuojelulautakunnat. Tanskassa sen sijaan eläinsuojeluvalvonta kuuluu oikeusministeriölle ja lähinnä poliisiorganisaatiolle. Eläinlääkärien osuus eläinsuojeluasioissa rajoittuu asiantuntijana toimimiseen silloin, kun poliisiviranomaisella on sitä pyytää.

Eläinsuojelulain nojalla on annettu asetus (334/71) eläinten käyttämisestä tieteellisissä kokeissa. Nykyisin eläinsuojelusäännösten noudattamista ei ole mahdollista valvoa ennalta, vaan säännösten noudattaminen on eläinkokeiden suorittajien lainkuuliaisuuden, etiikan, moraalien

ja ammattitaidon varassa. Näin ollen mahdolliset väärinkäytökset paljastuvat yleensä vasta jälkikäteen. Muissa pohjoismaissa on vastikään uusittu tieteellisiä eläinkokeita koskevat säännökset. Näissä muun muassa tietyntyyliset eläinsuojelunäkökohtien kannalta kyseenalaiset eläinkokeet on säädetty luvanvaraisiksi. Norjassa ja Tanskassa luvan myöntää keskitetysti valtakunnallinen elin, kun taas Ruotsissa lupamenettely tapahtuu kuuudessa yliopistopiirissä toimivassa elimessä. Ruotsissa on lisäksi valtakunnallinen keskuselin, joka pääasiassa toimii alueellisten elinten työn yhdenmukaistajana ja jakaa apurahoja eläinkokeita korvaavien vaihtoehtoisten menetelmien kehittämistä varten. Ehdotetun lainmuutoksen nojalla on tarkoitus antaa asetus tieteellisistä eläinkokeista, jossa pyritäisiin seuraamaan pohjoismaista linjaa maamme olosuhteet ja eläinsuojelujärjestelmä huomioon ottaen.

2.1.2. Käytäntö

Eläinsuojelun paikallisvalvonta toimii nykyisin siten, että viranomaiselle tehty ilmi-ilmoitus tai viranomaisen epäily antaa viranomaiselle valtuudet suorittaa eläinsuojelulain 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun eläinsuojelukysymyksiä selvittävän tarkastuksen. Ilman ilmi-ilmoitusta tai epäilyä viranomaisella on suorittaa tarkastuksen vain lain 10 §:ssä mainitussa ammattimaisesti toimivassa seuraeläinten kasvatus-, säilytys-, hoito- tai välityksessä sekä lain 6 §:ssä tarkoitetussa eläinsuojelussa tai muussa julkisessa esityksessä sekä eläintarhassa.

Milloin tarkastuksessa todetaan epäkohtia, on viranomaisen vaadittava niiden korjaamista. Jos viranomaisen vaatimusta ei noudateta, on poliisiviranomaisen toimitettava lain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu katselmus käyttäen eläinlääkäriä asiantuntijanaan. Jos katselmuksessa havaitaan, että epäkohtia ei ole korjattu, voi poliisiviranomaisella hankkia eläimelle hoitoa muualta, myydä eläimen huutokaupalla tai muutoin käyvästä hinnasta tahi lopettaa eläimen.

Poliisiviranomaisella on katselmuksessa pöytäkirja, johon on otettava eläinlääkärien lausunto ja eläimen omistajan tai haltijan selvitys. Pöytäkirja liitteineen jätetään viralliselle syyttäjälle, joka päättää syytteen nostamisesta.

Huomattava osa viranomaisille tehdyistä ilmi-ilmoituksista on osoittautunut perättömiksi. Usein epäkohdat on saatu korjatuksi valvontaviranomaisten tarkastuskäynnin yhteydessä. Jos epä-

kohdat ovat edellyttäneet aikaa vaativia korjaus- töitä tai eläimen omistajan asenne viranomaisen esittämiä toimenpiteitä kohtaan on ollut vähättelevä ja torjuva tai jopa uhkaava, on jouduttu suorittamaan useita tarkastuskäyntejä. Kun kunnallisten valvontaviranomaisten kehotusta ei aina ole noudatettu, on ollut välttämätöntä järjestää lain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu poliisin toimittama katselmus. Viimeksi kuluneina vuosina on ollut vuosittain keskimäärin 50 tapausta, jotka ovat johtaneet syytteeeseen eläinsuojelusäännösten rikkomisesta. Lukuisat on voitu korjata vapaaehtoisten eläinsuojelujärjestöjen neuvontaja valistustyöllä.

Läänineläinlääkärit huolehtivat eläinsuojeluvallonnasta läänissään muiden eläinlääkintähuoltoon kohdistuvien tehtävien ohella. He muun muassa seuraavat, että kunnaneläinlääkärit valvovat eläinsuojelua virka-alueillaan asianmukaisesti.

Lisäksi läänineläinlääkärien tehtävänä on koe-eläintoiminnan valvonta. Vuosittain he suorittavat tarkastuskäynnin alueellaan olevissa koe-eläinyksiköissä. Aiheen ilmetessä ja määrärahojen salliessa he suorittavat tarkastuksia useamminkin.

Koe-eläintoiminnan valvonnassa ei ole ilmennyt piittaamattomuutta esitettyjä korjausvaatimuksia kohtaan. Ei ole myöskään paljastunut sellaisia epäkohtia, että niiden johdosta olisi ollut aihetta ryhtyä syytetoimenpiteisiin. Tavallisimpina epäkohtina on todettu puutteita koe-eläintal- leissa, erityisesti niiden ilmastoinnissa. Nyt, kun asia on tiedostettu myös laitosten talouselimissä, on merkittävää parannusta tältäkin osin tapahtunut.

Valtakunnallinen johto eläinsuojeluvallontas- asioissa on maa- ja metsätalousministeriön eläin- lääkitösaluella. Osasto onkin antanut ohjeita ja kannanottoja lukuisista sellaisista eläinsuojeluvallontaan liittyvistä yksityiskohdista, joihin ei säännöksistä ole löydettävissä yksiselitteisiä ratkaisuja. Osaston ohjeet ja kannanotot on toimitettu tie- doksi sisäasiainministeriön poliisiosastolle, eläin- suojelujärjestöille sekä niille yhteisöille, joiden toimialaan asia on kulloinkin kuulunut. Osasto on myös mahdollisuuksiensa mukaan pyrkinyt lähettämään luennoitsijan eläinsuojelusäännöksiä ja niiden käyttöä koskeviin koulutustilaisuuksiin. Lisäksi on pyritty seuraamaan alan kansainvälistä kehitystä hankkimalla sitä käsitteleviä julkaisuja, raportteja ja tutkimuksia. Varsinkin pohjoismais- ten viranomaisten kesken on yhteistyö ollut tiivistä. Eläinsuojeluvallontaan tehokasta hoitamista on haitannut päätoimisen yksinomaan eläinsuo-

jeluasioita hoitavan virkamiehen ja muiden voi- mavarojen puute.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

2.2.1. Eduskunnan toivomukset ja lausunnot

Eduskunta hyväksyi vuoden 1981 valtiopäiville 14 päivänä huhtikuuta 1981 lakialoitetta (laki- aloite 182/1979 vp.) käsitellessään toivomuksen, ”että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin koe- eläintoimintaa koskevan lainsäädännön uudista- miseksi, eläinsuojelulain ja metsästyslain tarkista- miseksi siten, ettei eläinten kasvattaminen ja pyydystäminen aiheuta niille tarpeetonta kärsi- mystä, sekä koko eläinsuojeluvallontaan tehosta- miseksi”.

Hallitus on aikaisemmin antanut eduskunnalle esityksen laiksi metsästyslain muuttamisesta (hal- lituksen esitys 75/82), jossa on ehdotettu muu- tettavaksi muun muassa lain ansapyyntiä koske- via säännöksiä. Eduskunta on hyväksynyt lakiehd- dotuksen ja laki (263/83) on tullut voimaan 1 päivänä elokuuta 1983.

2.2.2. Valmisteluelimet

Hallituksen esitys on valmisteltu virkamiestyö- nä maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkitö- osastossa. Työnsä aikana eläinlääkitösaluella on ollut yhteydessä useisiin eläinsuojelun ja siihen liittyvien alojen asiantuntijoihin ja etujärjestöi- hin. Näiden asia- ja mielipidetietoutta on esitystä laadittaessa käytetty hyväksi.

2.2.3. Lausunnon antajat

Maa- ja metsätalousministeriössä laadittiin vuoden 1981 kevään kuluessa ensimmäinen luon- nos perusteluineen eläinsuojelulain muuttamisesta. Luonnoksessa pyrittiin ottamaan huomioon eduskunnan toivomuksessa lausutut näkökohdat. Luonnos lähetettiin elokuussa 1981 lausunnon- lle niille viranomaisille ja järjestöille, joiden toimi- alaa asia koskee tai joiden oletettiin muutoin olevan asiasta kiinnostuneita. Lausunnon antoi- vat sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainminis- teriön läänin-, kunnallis- ja asuntohallinto-osas- to, sisäasiainministeriön poliisiosasto, valtiova- rainministeriön järjestelyosasto, lääkitöhallitus, eläinlääketieteellinen korkeakoulu, Finlands

svenska kommunförbund, Suomen Kaupunkiliitto, Suomen Kunnallisliitto, Koe-eläinten Suojelu — Försöksdjurens Värn ry., Suomen Eläinsuojeluyhdistys — Finlands Djurskyddsförening ry., Vihreä Risti — Gröna Korset ry., Suoma Viialan säätiö, Ratsujalostusliitto — Ridhästavelsförbundet r.f., Kuntien Terveystarkastajat ry., Suomen Eläinlääkäriliitto — Finlands Veterinärförbund ry. sekä Terveysalan Teknikot ry.

Lausuntojen perusteella laadittiin kevään 1982 aikana toinen luonnos, joka lähetettiin tiedoksi ja mahdollista lausuntoa varten samoille tahoille kuin ensimmäinen luonnos.

Eläinsuojelun paikallisvalvontaorganisaation järjestämiseen siten, että eläinsuojeluvalvonta olisi siirretty kaupungin- ja kunnaneläinlääkäreiltä terveyslautakunnalle, ovat lausunnoissaan kielteisesti suhtautuneet kuntien keskusjärjestöt, Suomen Eläinsuojeluyhdistys ry. ja Terveysalan Teknikot ry.

Varauksellisesti siihen ovat suhtautuneet muun muassa sosiaali- ja terveysministeriö ja lääkintöhallitus. Terveyslautakuntaa eläinsuojeluvalvojaksi ovat kannattaneet valtiovarainministeriön järjestelyosasto ja Suomen Eläinlääkäriliitto ry. Kun mainitunlainen valvonnan järjestely ei ole saanut laajempaa kannatusta lausunnon antajien keskuudessa, ei sitä ole hallituksen esityksessä ehdotettu. Lausunnoissa esitetyt huomautukset huomioon ottaen ehdotetaan, että kunnalliset terveystarkastajat — vaikka heillä ei olekaan järjestelmällistä erityiskoulutusta eläinsuojeluvalvontaan — toimisivat edelleenkin paikallisina valvontaviranomaisina kunnaneläinlääkärin ja poliisin ohella. Lausunnoissa esitetyt yksityiskohtia koskevat huomautukset on pyritty ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan esitystä lopulliseen muotoon saatettaessa.

Sen jälkeen, kun lausunnot oli jo pyydetty, on tullut esille tarve lisätä voimassa olevaan eläinsuojelulakiin säännös, jolla kiellettäisiin sellaisten eläimiä varten tarkoitettujen välineiden tai laitteiden, joiden käyttö aiheuttaa eläimelle ilmeistä, tarpeetonta kipua tai tuskaa, valmistus, maahantuonti, myynti ja käyttö.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

3.1. Organisaatiomuutokset

Kunnaneläinlääkärin asemaa eläinsuojeluvalvontaviranomaisena vaikeuttaa se, että hän jou-

tuu vaatimaan eläinsuojelusäännösten noudattamista omilta asiakkailtaan ja tarvittaessa poliisikatselmuksen toimittamista heidän eläinsuojissaan. Eräs vaihtoehto epäkohdan poistamiseksi olisi, että eläinlääkintöorganisaatioon perustettaisiin riittävä määrä, noin 70, eläinsuojelueläinlääkärin virkaa. Näiltä eläinlääkäreiltä voitaisiin evätä oikeus eläinlääkärinavun antamiseen toimialueellaan, jolloin he eivät joutuisi valvottaviinsa nähden riippuvuussuhteeseen. Heidän palkkauksessaan jouduttaisiin tällöin myös ottamaan huomioon, että he eivät saisi tuloja eläinlääkärinavun antamisesta.

Epäkohta voitaisiin poistaa myös siten, että eläinsuojeluvalvonta irroitettaisiin eläinlääkintähuollosta ja siirrettäisiin esimerkiksi poliisitoimintaan kuuluvaksi. Tällöin perustettaisiin poliisivoiimiin eri puolille maata sopivaa aluejakoa noudattaen eläinsuojelupoliisin virkoja, joiden pätevyysvaatimuksena olisi eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto. Eläinsuojelupoliisin virkojen tarve olisi myös noin 70.

Edellä tarkoitetut vaihtoehdot valvontaorganisaation vahvistamiseksi tulisivat kustannuksiltaan rasittamaan julkista taloutta siinä määrin, ettei niihin perustuvia ehdotuksia voida esittää, vaikka niiden avulla toteutuisikin eduskunnan toivomus eläinsuojeluvalvonnan tehostamisesta parhaalla mahdollisella tavalla.

Edellä selvitetyn johdosta ehdotetaan kunnaneläinlääkärin aseman säilyttämistä entisellään paikallisena valvontaviranomaisena siksi, että hän kuitenkin edustaa koulutuksensa vuoksi eläinsuojelun alalla parasta mahdollista paikallistasolla saatavaa asiantuntemusta, vaikkakin hänen toimintaedellytyksensä saattavat käytännön olosuhteissa olla toisinaan rajoitetut.

Lihantarkastuslain (160/60) nojalla hyväksytyissä teurastamoissa toimivat valtion palveluksessa olevat tarkastuseläinlääkärit joutuvat jatkuvasti tarkkailemaan teuraseläinten kuljetusta, käsittelyä, sijoitusta eläinsuojiin ja teurastusta. Tämän vuoksi olisi tarkoituksenmukaista antaa heille valtuudet eläinsuojeluvalvontaan sen teurastamon huonetiloissa ja piha-alueella, jossa he suorittavat lihan tarkastusta.

Kuntien terveystarkastajat ovat saaneet koulutuksensa muuhun kuin eläinsuojeluvalvontaan. Heidän koulutukseensa kuuluu kuitenkin yleistä virkamiestaitoa ja valmennusta säännösten soveltamiseen, erityisesti terveydenhoitolain osalta. Tämä koulutus antaa samalla hyvän perusvalmiuden myös eläinsuojelulain noudattamisen valvontaan. Vaikka kunnaneläinlääkäreillä ei ole ollut-

kaan riittävästi tilaisuuksia terveystarkastajien kouluttamiseen eläinsuojeluvalvontaan, on käytäntö kuitenkin osoittanut terveystarkastajien hoitaneen osuutensa valvonnassa erittäin hyvin. Terveystarkastajat suorittavat terveyslautakuntien toimeksiannosta säännöllisesti tarkastuksia kohteissa, joilla on merkitystä ympäristö- ja elintarvikehygienian kannalta, muun muassa kotieläinryssiköissä. Täten heillä on mahdollisuus varsinaisen työnsä ohella puuttua myös eläinsuojelukysymyksiin joko oma-aloitteisesti heti tai saattamalla asia kunnaneläinlääkäriin tietoon. Näin ollen kunnaneläinlääkäri ja terveystarkastaja muodostavat yhdessä hyväksyttävät toimintaedellytykset paikallistasolla eläinsuojeluvalvonnalle. Lain muutoksen toteutuessa on mahdollisuus merkittävästi tehostaa terveystarkastajien eläinsuojelutarkastuksia.

Poliisilain (84/66) 3 §:n 2 momentin nojalla voi sisäasiainministeriö tai lääninhallitus antaa erityisiä poliisitehtäviä varten poliisivaltuuksia määrätyle henkilöille sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Toistaiseksi tiettävästi vain yksi lääninhallitus on käyttänyt poliisilain antamaa mahdollisuutta myöntää poliisivaltuuksia eläinsuojeluvalvonnan osalta määrätyle henkilölle.

Vapaaehtoisessa eläinsuojelutyössä on runsaasti henkilöitä, jotka olisivat halukkaita suorittamaan eläinsuojeluvalvontaa. Jos heidät on asianmukaisesti koulutettu, olisi heidän valvontatyönsä omiaan edistämään eläinsuojelua ja tehostamaan sen valvontaa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lääninhallituksella olisi oikeus antaa rajoitetut valvontavaltuudet maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston hyväksymän koulutuksen saaneelle henkilölle. Koulutusta voitaisiin antaa sekä valvojiksi aikoville että terveystarkastajille eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa yhdessä eläinlääketieteen opiskelijoille annettavan eläinsuojelukoulutuksen kanssa sekä myöskin tarvittaessa erikseen järjestettävillä kursseilla. Valvontavaltuuksien sisältöä selostetaan lähemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Vaikka eläinkokeisiin kohdistuva eläinsuojeluvalvonta onkin osa eläinsuojeluvalvontaa, se on kuitenkin oma erikoisalansa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista keskittää siitä huolehtiminen ensi sijaisesti lääninhallituksille. Lääninhallitusten käytettävissä ovat läänineläinlääkärit, joilla voidaan katsoa olevan paremmat edellytykset ja mahdollisuudet koe-eläinvalvontaan kuin paikallisviranomaisilla. Myös paikallisviranomaiset olisivat edelleen toimivaltaisia suorittamaan toimialueellaan eläinkokeisiin kohdistuvaa valvontaa. Ny-

kyinen käytäntö koe-eläintoiminnan valvonnassa on edellä esitetyn mukainen, vaikka siitä ei ole nimenomaista säännöstä.

Yleisön mielenkiinnon lisääntyminen eläinsuojeluvalvontaan on viime vuosina maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosastossa ilmennyt muun muassa lisääntyneinä kirjallisina ja puhelinkyselyinä erilaisissa eläinsuojeluun liittyneissä asioissa. Lisäksi on käsitelty entistä lukuisampia kansalaisten tasavallan presidentille kirjoittamia eläinsuojelua koskevia kirjeitä. Eläinsuojelulain nojalla tehtävillä ratkaisuilla saattaa olla oleellinen vaikutus kotieläintalouden tuottoon, eläintautilien ennalta ehkäisyyn ja hoitoon sekä eläinten käyttöön urheilu-, harrastus- ja yleisön huvitarkoituksiin. Eläinsuojeluvalvonnassa mahdollisesti esiintyvät tai epäillyt epäkohdat saattavat vaikuttaa myös erittäin haitallisesti eräiden eläinkunnasta saatujen tuotteiden vientiin kuten on todettu esimerkiksi turkiseläinten kasvatukseen kohdistuneen kritiikin yhteydessä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriön apuna voisi toimia eri aloja ja asiantuntijapiirejä edustava eläinsuojeluneuvottelukunta. Eläinsuojelun merkitys on kasvanut ja se on aiheuttanut maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston käsiteltävien asioiden lisääntymistä. Tämä edellyttäisi henkilöstöresurssien lisäämistä. Tämä tarve on todettu myös eduskunnan talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2/1981 vp. Lakiehdotus sellaisenaan ei kuitenkaan edellytä uusien virkojen tai toimien perustamista.

3.2. Henkilöstövaikutukset

3.2.1. Kunnassa

Eläinsuojeluasiat muodostavat osan kunnan eläinlääkäriin laajasta tehtäväkentästä. Uusia palkkauskustannuksiltaan valtionosuuteen oikeuttavia kunnaneläinlääkärintirkoja on saatu valtion tulo- ja menoarvioon niukasti. Vuoden 1984 alussa kuntien esittämä kunnaneläinlääkärintirkojen tarve seuraavalle viisivuotiskaudelle oli noin 30. Näiden virkojen saaminen antaisi nykyistä paremmat edellytykset kunnalliseen eläinlääkintähuoltoon, mikä koituisi samalla myös eläinsuojeluvalvonnan tehostamisen hyväksi. Turkistarhojen valvonta lisää tehtäviä koko maassa. Kuitenkaan lakiehdotus sellaisenaan ei edellytä edellä mainittujen virkojen perustamista.

3.2.2. Lääninhallituksessa

Muutamissa lääneissä on runsaasti koe-eläintenpitoyksiköitä. Samoissa lääneissä on myös paljon muita sellaisia toimintoja, jotka aiheuttavat työtä eläinlääkintähuollon viranomaisille.

Eniten tehtäviä on Uudenmaan läänissä ja Turun ja Porin läänissä. Näihin olisi perustettava apulaislääneläinlääkäri virat, jotta koe-eläintoiminnan valvonta saataisiin tyydyttäväksi. Lakiehdotus sellaisenaan ei edellytä näiden virkojen perustamista. Turkistarhojen eläinsuojeluvalvonta olisi elinkeinon suuren kansantaloudellisen merkityksen vuoksi saatava järjestelmällisesti toimivaksi koko valtakunnassa. Tästä aiheutuu merkittävästi lisätyötä erityisesti läänin- ja kunnaneläinlääkäreille. Tarhoja oli marraskuussa 1982 noin 6 700. Tämän tehtäväkentän hoitamiseksi on Vaasan läänin, jossa on yli 80 prosenttia maamme turkiseläintarhoista, jo perustettu ylimääräinen apulaislääneläinlääkäri toimi.

3.2.3. Ministeriössä

Eläinsuojeluvalvonnan tehostaminen käytännössä edellyttää eläintensuojelutarkastuksissa todettujen epäkohtien kartoittamista ja niiden estämiseksi annettavien ohjeiden laatimista. Tämä vaatii myös uusien eläintenpito- ja käyttömenehtien sekä alan kansainvälisen kehityksen seurantaa. Lisäksi on ylläpidettävä yhteyksiä eri intressipiireihin. Turkiseläintarhauksen valvonta edellyttää erityisiä toimenpiteitä ja ohjeiden sekä määräysten antamista. Vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesityksessä onkin ehdotettu eläinsuojeluun liittyvien tehtävien hoidon tehostamiseksi perustettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi. Maa- ja metsätalousministeriön avuksi tulisi lisäksi voida asettaa eläinsuojeluneuvottelukunta.

Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintäosaston tulisi järjestää eläinsuojelukoulutusta, lähinnä eläinsuojeluvalvojiksi aikovia sekä terveystarkastajia varten. Eläinlääkäreiden osalta kysymys olisi lähinnä täydennyskoulutuksen järjestämisestä.

3.3. Toimitilojen tarve

Esityksen edellyttämä laajeneva toiminta ja toiminnan tehostuminen ei vaadi nykyistä enempää toimitiloja.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Vaikutukset julkiseen talouteen

4.1.1. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Lain muutoksen johdosta valtion menojen lii-
säys olisi vähäistä.

Esityksen mukaisen lainmuutoksen ja sen nojalla annettavan uuden tieteellisiä eläinkokeita koskevan asetuksen mukaisen eläinsuojeluvalvonnan valtion vuotuiset kustannukset on arvioitu noin 400 000 markaksi.

Mikäli ilmenee aihetta toimeenpanna valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia eläinsuojelukysymyksiä koskevia selvityksiä, aiheutuisi tästä lisäkustannuksia. Näiden selvitysten tarve tulisi riippumaan ensisijaisesti eläinsuojeluneuvottelukunnan kannanotoista. Mikäli kaikissa turkistarhoissa suoritettaisiin eläinsuojelutarkastukset esimerkiksi joka toinen vuosi, aiheutuisi tästä noin 350 000 markan lisäkustannukset.

4.1.2. Kunnallistaloudelliset vaikutukset

Kunnille ja kansanterveystyön kuntainliitoille ei aiheudu suoranaisia kustannuksia. Voimassa olevan lain nojalla kunnaneläinlääkärien ja terveystarkastajien työpanoksesta ja ajasta osa kuitenkin tulee eläinsuojelun hyväksi. Yleisesti voidaan todeta, että ehdotettu lainmuutos ei aiheuttaisi olennaisesti nykyistä suurempaa kunnallistaloudellista rasitetta.

4.1.3. Muille yhteisöille aiheutuvat taloudelliset vaikutukset

Voimassa olevista säännöksistä ei johdu kustannuksia vapaaehtoisen eläinsuojelutyön järjestöille tai muille yhteisöille. Mikäli vapaaehtoisen eläinsuojelutyön yhteisöt haluavat käyttää hyväksien esityksen mukaisen lainmuutoksen antamaa mahdollisuutta hankkia jäsenilleen tai toimihenkilöilleen valtuudet virallisiin eläinsuojelutarkastuksiin, aiheutuisi tästä yhteisöille koulutuskustannuksia, jolleivät mainitut henkilöt itse vastaisi sanotuista kustannuksista. Lisäksi valvontakäynnit aiheuttavat kustannuksia. Vapaaehtoisen eläinsuojelutyön yhteisöt ovat tehneet arvokasta eläinsuojelutyötä muun muassa siten, että yhteisöjen toimihenkilöt ovat käyneet eläintenpitoyk-

siköissä valistusta antamassa. Näihin käynteihin on tarvittu eläinyksikköjen omistajien suostumus, koska mainituilla henkilöillä ei ole viranomaisvaltuuksia. Tästä huolimatta on näitä käyntejä voitu tehdä vuosittain erittäin runsaasti aiheuttamatta kustannuksia julkiselle taloudelle. Nämä vapaaehtoisten eläinsuojeluyhteisöjen toimihenkilöiden opastuskäynnit ovat olleet omiaan vähentämään tarvetta viranomaisten tarkastuskäynteihin. Täten on samalla säästetty julkisen talouden valvontakustannuksia. Tämän vuoksi olisi tarkoituksenmukaista, että vapaaehtoisen eläinsuojelutyön järjestöt saisivat valtionavustusta sen työpanoksen mukaan, jonka nämä eläinsuojelutyöhön käyttävät. Tätä näkökohtaa puoltaa myös se, että julkisen talouden vastattavaksi jäävät valvontakustannukset — esityksen mukaisen säännösdistuksen tapahduttuakin — on katsottava asian merkitykseen nähden erittäin vähäisiksi (vuosit-

tain noin 400 000 mk). Jos koe-eläintenpitoyksiköt maksavat palkkioita tämän lain nojalla annettavassa asetuksessa säädettäväksi aiottujen koe-eläintoimikuntien jäsenille, aiheutuisi tästä kustannuksia tieteellisiä eläinkokeita suorittaville laitoksille.

4.2. Kotitalouksiin ja elinkeinotoimintaan kohdistuvat vaikutukset

Kotitalouksiin kohdistuvia vaikutuksia ei ole ennakoitavissa. Mahdolliset vaikutukset kotieläintaloutta, eläinsirkus- ja eläinnäyttelytoimintaa ja eläinkilpailutoimintaa harjoittavaan elinkeinotoimintaan tulevat riippumaan eläinsuojelua koskevien säännösten soveltamisesta käytännön eri tilanteissa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 a §. On mahdollista, että myyntiä varten tai muutoin valmistetaan ja maahantuodaan sellaisia eläinten hoitoon, käsittelyyn, kiinnipitoon, kiinniottoon tai pyydystykseen taikka tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettuja välineitä, laitteita ja menetelmiä, joiden käyttö on arveluttavaa eläinsuojelunäkökohtien kannalta. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 2 a §. Sen mukaan sellaisten välineiden ja laitteiden valmistus, maahantuonti, kaupan pitäminen, myynti tai muu luovuttaminen ja käyttö, jotka ilmeisesti aiheuttavat eläimille tarpeetonta kipua tai tuskaa, olisi kiellettyä.

3 §. Vaikka luonnonvarainen eläin otettaisiin elätettäväksi jo poikasena, sen vaistokäyttäytymisen ei kuitenkaan ratkaisevasti muutu sen täysi-ikäiseksi tullessa ja eläimellä saattaa ilmetä vaikeuksia uusiin olosuhteisiin sopeutumisessa. Nämä vaikeudet saattavat merkitä eläimelle tarpeetonta tuskaa ja kipua silloin, kun eläin otetaan eläiksi vain uteliaisuudesta, harrastelutarkoituksessa tai tarkoituksella kasvattaa tai kouluttaa siitä seuraeläin. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa olevaa säännöstä luonnonvaraisen eläimen ottamisesta elätettäväksi ehdotetaan muutetta-

vaksi siten, että se koskisi myös poikasia, pentuja ja vastaavia muita nuoria eläimiä.

6 §. Ehdotuksen tarkoituksena on muuttaa pykälän 1 momentin säännöstä siten, että ennalta estettäisiin eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa aiheuttava kouluttaminen, näytteillä pitäminen sekä käyttäminen erilaisissa esityksissä. Tämä ei kuitenkaan koskisi tieteellistä ja siihen liittyvää opetusta varten tehtäviä valo- ja elokuvia, joiden valvonta kuuluisi tieteellisistä eläinkokeista annettavan asetuksen piiriin.

Useissa eläinkilpailuissa eläintä ei rasiteta enempää kuin sen tavanomainen käyttö edellyttää, eikä eläinlääkärin paikallaolo eläinsuojelunäkökohtien perusteella niin ollen ole aina välttämätöntä. Sellaisissa eläinkilpailuissa, joissa eläimeen kohdistuva rasitus on tavanomaista suurempi, olisi eläinlääkärin kuitenkin aina oltava paikalla. Pykälän 2 momentissa olevaa säännöstä ehdotetaan edellä olevan perusteella väljennettäväksi siten, että lääninhallitus voisi vapauttaa kilpailun järjestäjän eläinlääkärin kutsumisesta, jos kilpailuun liittyvät eläimen suoritteet ja olosuhteet muutoinkin ovat sellaiset, että ne eivät altista eläintä liialliselle rasitukselle tai muunlaiselle eläinsuojelusäännösten vastaiselle kohtelulle.

Nykyistä lain 6 §:n 2 momentin säännöstä sovellettaessa on jouduttu tulkitsemaan, onko jokin kilpailu julkinen vai ei. Eläinsuojelunäkökohtien kannalta ei ole merkitystä sillä, onko kilpailu julkinen vai ei. Ratkaiseva merkitys on kilpailun laadulla eläimen kannalta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että eläinlääkäri olisi kutsuttava riippumatta siitä, pidetäänkö kilpailuja julkisina vai ei.

Voimassa olevan lain 6 §:n 3 ja 4 momentin säännöksistä johtuen saadaan muun muassa matelijoita pitää kiertävissä eläinnäyttelyissä ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa. Tätä kohtaan on useasti esitetty eläinsuojelunäkökohtiin perustuvaa arvostelua. Eläimille varatut tilat saattavat olla sellaiset, että niistä aiheutuu eläimille tarpeettomaksi katsottavaa kärsimystä. Tämän vuoksi pykälän uudessa 3 momentissa, joka vastaa aikaisempaa 3—5 momenttia, ehdotetaan säädettäväksi, että kaikki kiertävät eläinnäyttelyt asetettaisiin maa- ja metsätalousministeriön luvan varaisiksi ja että ministeriölle annettaisiin valtuudet päättää, mitä eläimiä kiertävissä eläinnäyttelyissä saadaan pitää näytteillä.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi myös nykyisin 5 momentissa oleva säännös, jonka mukaan eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen on hankittava maa- ja metsätalousministeriön lupa.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan selvyden vuoksi otettavaksi säännös, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä on valta peruuttaa pykälän 3 momentin nojalla myöntämänsä lupa, milloin luvansaaaja ei noudata lupaehtoja tai milloin olosuhteet eläinsuojelulliselta kannalta ovat muuttuneet eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä siinä määrin, ettei luvan myöntämisen edellytyksiä enää olisi olemassa.

Arpajais- tai kilpailupalkintoina saadut eläimet saattavat joutua sellaisten henkilöiden haltuun, joilla ei ole edellytyksiä niiden asianmukaiseen hoitamiseen. Eläimen käyttö palkintona on eläinsuojelullisesti muutoinkin kyseenalaista. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 5 momenttiin otettavaksi säännös, jolla kiellettäisiin eläinten luovuttaminen arpajais- tai kilpailuvoitoina.

7 §. Eläimen suorituskyvyn keinotekoinen kohottaminen (positiivinen doping) ja joissakin tapauksissa myös sen alentaminen (negatiivinen doping) lääke- tai muilla vastaavilla aineilla tulee käytännössä kysymyksen lähinnä kilpailueläimillä. Houkutus dopingin käyttämiseen kasvaa samassa suhteessa kuin kilpailupalkintojen arvo. Muilla eläimillä ei doping ole ollut ongelma eikä

se negatiivisessa muodossaan tule edes käytännössä kysymykseenkään. Sen selvittäminen, onko ja missä määrin dopingista ollut eläimelle terveydellistä haittaa, vaatii useimmiten pitkäaikaisia ja monimutkaisia tutkimuksia eikä niiden tuloksista aina voida kiistattomasti päätellä, onko terveydellistä haittaa aiheutunut. Tämän vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kielletään doping riippumatta siitä, voidaanko sen osoittaa aiheuttaneen eläimelle terveydellistä haittaa.

8 §. Eläinjalostus, varsinkin eräiden koirarotujen kohdalla, on johtamassa siihen, että enenevässä määrin syntyy sellaisia yksilöitä, jotka eivät ilman lääkinnällisiä tai kirurgisia taikka muita erityisiä toimenpiteitä pysty normaaleihin elintoihintoihin. Kun on oletettavissa, että tilanne pahenee vastaisuudessa, ehdotetaan pykälän 5 momentissa kiellettäväksi sellainen eläinjalostus, jonka tuloksena syntyy yksilöitä, joiden synnytyt tai normaalien elintoimintojen ylläpito edellyttää erityisiä toimenpiteitä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö voisi ehdotuksen mukaan tarvittaessa kieltää tällaisten eläinten maahantuonnin.

9 §. Koe-eläintoiminnan valvonnan tehostaminen nykyisestä edellyttää, että sen harjoittaminen säädetään luvan varaiseksi. Koe-eläintoiminnan harjoittamisella tarkoitettaisiin eläintenpittoa eläinkokeita varten sekä erilaisten kokeiden ja testien suorittamista eläimillä tai niitä hyväksi käyttäen. Tarkemmin lupamenettelystä ja lupaehtoja voitaisiin säätää asetuksella. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa olevaa säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että sen nojalla voidaan antaa uusi valvontaa nykyisestä tehostava asetus eläinten käyttämisestä tieteellisissä eläinkokeissa.

Uudessa asetuksessa säädettäisiin muun muassa koe-eläintoimintaa harjoittavaan yksikköön perustettavaksi toimielin, joka käsitelisi eläinkokeiden suorittamistapoja ja muita niihin liittyviä asioita. Tällaisen toimieliimen jäsenistö koostuisi yksikön omasta henkilökunnasta, jollei erityisestä syystä muuta johtuisi. Asetuksessa luokiteltaisiin eläinkokeet niiden laadun perusteella sellaisiin, jotka edellyttäisivät vain yksikön oman toimieliimen hyväksymisen ja toisaalta niihin, jotka edellyttäisivät lääninhallituksen hyväksymisen. Jos eläinkokeen suorittaminen osoittautuisi kiistanalaiseksi, voitaisiin eläinkokeen suorittamista koskeva periaatteellinen asia saattaa maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston käsiteltäväksi. Osasto voisi tarvittaessa saattaa asian ehdotetun eläinsuojeluneuvottelukunnan käsiteltäväksi.

10 §. Hevosharrastuksen kasvaessa on perustettu runsaasti ratsastuskouluja. Niitä on nykyisin noin 150. Jottei ratsastuskouluihin tai muihin ratsastusmahdollisuutta tarjoaviin yrityksiin otetaisi enempää asiakkaita kuin hevoscannan kohtuullinen käyttö edellyttää, ja ettei toiminnassa käytettäisi ratsastukseen soveltumattomia hevosia, ehdotetaan, että ennen toiminnan aloittamista siitä olisi tehtävä ilmoitus lääninhallitukselle. Valvontaviranomainen voisi 12 §:n nojalla suorittaa tässä pykälässä tarkoitettua toimintaa harjoittavissa paikoissa eläinsuojelukysymyksiä selvittävän tarkastuksen ilman, että niistä on tehty ilmianto tai muutoin olisi ilmennyt epäilyä eläinten eläinsuojelusäännösten vastaisesta kohtelusta. Mahdollista on, että vastaavanlainen harrastus voi kohdistua muihinkin eläinlajeihin, jolloin alttius asianomaisten eläinten liialliseen räsittämiseen kasvaa. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että se olisi sovellettavissa kaikkiin niihin eläinlajeihin, joihin edellä kuvatun kaltainen harrastus voi kohdistua. Ilmoitus toiminnasta ehdotetaan tehtäväksi asianomaiselle lääninhallitukselle.

11 §. Eläinsuojeluneuvottelukunnalla, johon edellä yleisperustelujen kohdassa 3.1. ja 3.2.3. on viitattu ja jossa tulisivat olemaan edustettuina asianomaiset intressipiirit (kotieläintalous, eläinlääkintä, poliisitoimi, lääkintä eläinkokeisiin erikoistuneine edustajineen ja vapaaehtoinen eläinsuojelutyö), olisi merkittävä osuus eläinsuojelulain valvontaa koskevien säännösten soveltamisen ohjaamisessa ja säännösten tulkinnassa sekä mahdollisten säännösmuutosten valmistelussa, myös tieteellisiä eläinkokeita koskevissa asioissa. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi eläinsuojeluneuvottelukuntaa koskevalla maininnalla. Neuvottelukunnan kokoonpanosta ja tehtävistä säädettäisiin asetuksella.

Lälineläinlääkäriin ja apulaislälineläinlääkäriin tehtäviä erityisesti tieteellisten eläinkokeiden valvonnassa on tarkoitua entisestään lisätä. Sen vuoksi olisi perusteltua lisätä myös heidän valtuuksiaan muun muassa siten, että heillä on valta keskeyttää eläinkoe tai eläinkoetoiminta, milloin niitä koskevista säännöksistä on oleellisesti poikettu. Tätä tarkoittava valtuutus ehdotetaan lisättäväksi lain 11 §:n 2 momenttiin siten, että heidän tehtävistään ja valtuuksistaan tieteellisten eläinkokeiden valvonnassa säädettäisiin lainmuutoksen nojalla annettavassa asetuksessa.

Pykälän 3 momenttiin sisältyy säännös paikallisista eläinsuojeluvantaviranomaisista. Säännös

vastaa sisällöltään nykyisiä lain 11 §:n 3 ja 4 momentin säännöksiä.

11 a §. Voimassa olevaa eläinsuojelulakia säädettäessä olivat teurastamoiden tarkastuseläinlääkärit työsopimussuhteessa teurastamotyönantajinsa. Tästä johtuen ei ollut mahdollista asettaa heille lakisääteisesti eläinsuojelun valvontavaltuuksia. Nykyisin, kun tarkastuseläinlääkärit lihan tarkastuslain muutosten (8/76 ja 522/77) johdosta ovat valtion virkamiehiä, on tähän edellytykset. Tämän vuoksi ehdotetaan eläinsuojelulakiin lisättäväksi uusi 11 a §, jonka 1 momentissa säädettäisiin, että tarkastuseläinlääkärit varsinaisen työnsä ohella ovat siinä teurastamossa, jossa he suorittavat lihan tarkastusta, ensisijaisia eläinsuojelun valvontaviranomaisia.

Vapaaehtoisen eläinsuojelutyön järjestöt ja niiden jäsenet ja toimihenkilöt ovat tehneet maassamme perustavaa työtä eläinsuojelun hyväksi ja sen periaatteiden tunnetuksi tekemiseksi. Voimassa olevalla lailla kumottiin maamme ensimmäinen itsenäisyyden aikainen eläinsuojelulaki (163/34). Tämän lain 8 §:n mukaan maaherralla oli valta määrätä muukin henkilö kuin eläinlääkäri toimimaan paikkakunnalla eläinsuojelun valvontatehtävissä. Erityisesti vapaaehtoisen eläinsuojelutyön järjestöjen jäsenet ja toimihenkilöt työskentelivät tämän säännöksen nojalla eläinsuojelun valvontaviranomaisina (eläinsuojelupoliiseina). Vaikka vuonna 1971 annettu laki ei enää suonutkaan mahdollisuuksia myöntää edellä selostetun kaltaisia eläinsuojelun valvontavaltuuksia vapaaehtoista eläinsuojelutyötä tekeville henkilöille, ovat nämä edelleenkin jatkaneet työtään eläinsuojelutietouden levittäjinä.

Heidän työnsä tuloksena on monia epäkohtia saatu korjatuksi tarvitsematta saattaa niitä viranomaisen ratkaistavaksi. Kun vapaaehtoisen eläinsuojelutyön piirissä on edelleenkin tahtoa jatkaa tätä työtä, on katsottava tarkoituksenmukaiseksi parantaa sen työskentelymahdollisuuksia suomalaisella vapaaehtoisella eläinsuojelutyössä toimiville henkilöille mahdollisuudet saada samanlaiset toimivaltuudet suorittaa tarkastuksia ja antaa kehoituksia epäkohtien korjaamiseksi kuin kunnan- ja kaupungineläinlääkäreillä on. Tällaisen oikeuden myöntämisen edellytyksenä olisi, että henkilö on saanut maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöastion hyväksymän koulutuksen eläinsuojeluvalljoiksi. Maa- ja metsätalousministeriö antaisi tarvittaessa ohjeet oikeuksien myöntämisestä. Asiaa koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 2 momenttiin.

Lälinhallituksen myöntämin oikeuksin toimi-

van vapaaehtoisen eläinsuojeluvalvojan ja varsinaisen valvontaviranomaisen välinen ero velvollisuuksien osalta olisi se, että ilmenneen epäilyn johdosta viranomainen on velvollinen suorittamaan tarkastuksen, kun taas lääninhallituksen valtuuttamalla valvojalla tätä velvollisuutta ei olisi ja hän voisi siirtää tarkastuksen suorittamisen viranomaisille. Lääninhallituksen antamin valtuuksin toimiva eläinsuojeluvalvoja ei olisi tässä tehtävässään virka- tai työsuhteessa mihinkään julkisoikeudelliseen yhteisöön eikä myöskään siihen vapaaehtoisen eläinsuojelutyön järjestöön, jonka jäsen tai toimihenkilö hän mahdollisesti on. Tämän vuoksi ongelmaksi saattaisivat muodostua ne korvaukset, joiden maksamiseen hänet valvontatyössä mahdollisesti aiheuttamiensa vahinkojen johdosta veloitettaisiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lääninhallitus voisi asettaa säännöksessä tarkoitetun oikeuden myöntämiselle erilaisia ehtoja. Tällöin lääninhallituksella olisi mahdollisuus vaatia eläinsuojeluvalvojan valtuuksia hakevalta vakuus, vakuutus tai takaus, josta voidaan suorittaa ne vahingonkorvaukset, joihin valvoja mahdollisesti tuomitaan tai muutoin velvoitetaan. Lääninhallitus voisi myös myöntää oikeuden vain määrääjäksi ja asettaa asianomaiselle velvollisuuden tehdä ilmoituksia toiminnastaan varsinaiselle valvontaviranomaiselle. Lääninhallitus voi lisäksi tarvittaessa peruuttaa myöntämänsä oikeuden.

12 §. Käytännössä ilmenee tapauksia, joissa on tarkoituksenmukaista, että eläinsuojelukysymyksiä selvittävän tarkastuksen suorittaa muu kuin paikallisviranomainen tai 11 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläinsuojeluvalvoja. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momentin säännöstä täydennettäväksi siten, että mainittuja tarkastuksia olisivat oikeutetut suorittamaan myös maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston määräämä eläinlääkäri, läänineläinlääkäri ja apulaislänineläinlääkäri, vaikkakin tarkastuksen suorittaminen on ensisijaisesti paikallisviranomaisen velvollisuutena. Edellä tarkoitettu eläinlääkintöosaston määräämä eläinlääkäri tulisi kysymykseen niissä tilanteissa, joissa nopeasti olisi suoritettava jokin laajamittainen eläinsuojelukysymyksiä selvittävä tutkimus eikä siihen olisi irrotettavissa riittävästi säännönmukaiseen valvontaorganisaatioon kuuluvia henkilöitä. Määräminen edellyttäisi, että asianomainen eläinlääkäri suostuu ottamaan tehtävän vastaan ja on riittävästi perehtynyt kulloinkin kysymyksessä olevaan tehtävään.

Todettaessa tarkastuksessa epäkohtia on tärkeää, että tarkastaja ilmoittaa ne eläimen omistajalle ja perustelee kannanottonsa. Näin

menetellen on mahdollista saada eläimen omistaja epäkohdat paremmin ymmärtämään ja lisätä hänen motiivejaan niiden korjaamiseen. Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 2 momenttiin. Tällä pyritään lisäksi siihen, että ilmeinen eläinräkkäys saataisiin heti estetyksi.

Teurastamon tarkastuseläinlääkäri saattaa joutua työssään toteamaan teurastettavaksi tuotavissa eläimissä sellaista, joka viittaa eläinsuojelusäännösten vastaiseen menettelyyn kuljetuksessa tai tilalla, josta ne ovat peräisin. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 3 momentissa säädettäväksi tarkastuseläinlääkärille velvollisuus tarvittaessa ilmoittaa tästä lääninhallitukselle, jonka toimeksiannosta tilalla voidaan suorittaa eläinsuojelukysymyksiä selvittävä tarkastus ja ryhtyä tarkkailemaan teuraseläinkuljetusta.

Ehdotettu säännös antaa tarkastuseläinlääkärille lisäksi mahdollisuuden puuttua eläinsuojeluviranomaisena epäkohtiin teurastustyössä, erityisesti teurastettavien eläimien tainnutuksessa ja pistossa, sekä eläinten sijoitukseen teurastamon eläinsuojiin ennen niiden teurastusta.

12 a §. Lakiin lisättäväksi ehdotetun uuden 12 a §:n säännöksen sisältö on pääosiltaan sama kuin voimassa olevan lain 12 §:n 2—4 momentissa olevien säännösten.

13 §. Pykälään ehdotetut muutokset johtuvat siinä olevien säännösviittausten tarkistamisesta. Lisäksi pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen on lisätty sana "muun ohella" siksi, että mikäli tapauksen käsittelyssä ennen katselmuksen toimeenpanoa on syntynyt asiakirja-aineistoa, kuten esimerkiksi kunnaneläinlääkärin virkatointusilmoituksia, voidaan ne liittää katselmuspöytäkirjaan. Täten virallinen syyttäjä saa lisäaineistoa, jolla voi olla merkitystä hänen päättäessään mahdollisesta syytteen nostamisesta.

13 a §. Lakiin on ehdotettu lisättäväksi uusi 2 a §, jolla kielletäisiin valmistamasta, maahan tuomasta, pitämästä kaupan, myymästä tai muuten luovuttamasta sekä käyttämästä sellaisten eläimiä varten tarkoitettujen välineiden ja laitteiden, joiden käyttö ilmeisesti aiheuttaisi eläimille tarpeetonta kipua tai tuskaa. Tähän kieltoon liittyen ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 13 a §, jossa säädettäisiin, miten on meneteltävä silloin, kun havaitaan, ettei ehdotettua 2 a §:n säännöstä ole noudatettu. Pykälän 1 momentin mukaan eläinsuojeluvalvontaa johtava maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto tekisi asiasta ilmoituksen viralliselle syyttäjälle. Eläinlääkintöosasto voisi myös antaa asianomaiselle kehotuksen lopettaa 2 a §:n säännöksen vastainen menettely tai kehotuksen rajoittaa laitteen

tai välineen käyttö johonkin tiettyyn tarkoitukseen.

13 b §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b §, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto voisi suorittaa eläinsuojelun kannalta merkittäviä laajempia tarkastuksia ja tutkimuksia säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi. Ehdotetun säännöksen nojalla voitaisiin valvoa esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön kanojen häkkihoidolle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista antaman päätöksen (789/79) toteutumista, joka häkkien mitoitusta koskevilta osiltaan tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Ehdotettu säännös antaisi myös mahdollisuuden estää ajoissa eläinsuojelulisesti arveluttavien eläinten käyttö- ja pitotapojen ja -järjestelmien laajamittaisen toteuttamisen. Ilman tätä säännöstä on valvontaviranomaisilla mahdollisuus suorittaa edellä tarkoitettujen seikkojen selvittelyä vain sikäli kuin eläintenpitäjät siihen vapaaehtoisesti suostuvat tai eläintenpitoyksikkö kerrallaan sitä mukaa kuin niistä tehdään viranomaisille ilmiäntojoja. Ilmiäntojen sattumanvaraisuudesta johtuen ei niiden perusteella ole mahdollista saada riittävän nopeasti kokonaiskuvaa kulloinkin ajankohtaisista eläinsuojelun kannalta merkittävistä tiedostetuista kysymyksistä. Selvitetävien asioiden merkityksestä ja laajuudesta riippuen ne voisivat olla valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia. Selvityksen tarpeellisuuden ja sen laajuuden varmistamiseksi ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto voisi toimeenpanna niitä vain eläinsuojeluneuvottelukuntaa kuultuaan. Selvityksistä aiheutuvat kustannukset korvattaisiin valtion varoista.

13 c §. Siihen liittyen, että eläinsuojelutarkastuksien ja tutkimuksien suorittamismahdollisuuksia lisättäisiin nykyisestäään, ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 13 c §, jonka mukaan tarkastukset ja tutkimukset on, mikäli mahdollista, toimitettava haittaa tai häiriötä tuottamatta ja liike- tai ammatillisalaisuutta sivullisille paljastamatta.

13 d §. Muutoksenhausta asioissa, joita hallintoviranomaiset tämän lain mukaan käsittelevät, on voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty. Kunnan- ja kaupungineläinlääkäri ovat virassaan terveyslautakunnan alaisia. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka perusteella tämän lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun eläinlääkärin päätökseen haetaan muutosta lääninhallitukselta.

15 §. Pykälän rangaistussäännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläinräökkäys erotettaisiin muusta tarpeettoman kivun tai tuskan tuottamisesta eläimille. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin rangaistus 2 §:n 1 momentin ja 8 §:n vastaisesta menettelystä. Tarkempi kuvaus tarpeettoman kivun ja tuskan tuottamisesta sisältyy voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen (333/71) 1 §:ään.

Eläinräökkäys säädetäisiin rangaistavaksi pykälän 2 momentissa. Eläinräökkäyksenä pidettäisiin sellaista tarpeettoman kivun tai tuskan aiheuttamista eläimelle, joka tapahtuu ilmeisessä eläimen kiduttamisen tarkoituksessa taikka johtuu julmuudesta, ilkeydestä tai vallattomuudesta. Tekomuotona säännöksessä mainitaan eläimen lyöminen, räikein äänin meluaminen sekä muu eläimeen kohdistuva toimenpide.

Kaikista rangaistavaksi tarkoitetuista teoista ei olisi kuitenkaan välttämätöntä säätää vapausrangaistusta. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 3 momentissa säädetettäväksi sakkorangaistus kolmantena tekemuotona eläinsuojelurikkomuksesta. Rikkomuksen tekemuodot ilmenevät niistä säännöksistä, joihin tässä momentissa on viitattu. Näiden säännösten rikkomisesta, ellei tekoa samalla olisi pidettävä tarpeettoman kivun ja tuskan tuottamisena eläimelle tai eläinräökkäyksenä, seuraisi rangaistus pykälän 3 momentin nojalla, jollei siitä muualla ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Pykälän 4 momentin säännös vastaa sisällöltään nykyistä 15 §:n 4 momentin säännöstä, jonka mukaan henkilö voidaan tuomita menettäneeksi oikeutensa pitää joitakin eläinlajeja tai kaikkia eläimiä joko määrääjäksi tai pysyvästi. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että kielto olisi muutoksenhausta huolimatta voimassa, kunnes asia olisi lainvoimaisesti ratkaistu.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan 2 a §:ssä tarkoitettu väline tai laite tai sen arvo olisi tuomittava menetetyksi valtiolle, jolleivät asianhaarat ole erittäin lieventävät.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lain tultua hyväksytyksi on tarkoitusta antaa seuraavat säädökset:

- uusi asetus tieteellisistä eläinkokeista
- asetus eläinsuojeluasetuksen muuttamisesta

ta, johon otettaisiin tarkemmat säännökset muun muassa eläinsuojeluneuvottelukunnasta

— maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston päätös koulutuksesta, joka henkilöllä on oltava, jotta lääninhallitus voisi antaa hänelle valtuudet eläinsuojeluvalvontaan.

3. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan, että ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Valmistavat toimenpiteet olisivat välttämättömiä muun muassa eläinsuojeluneuvottelukunnan asettamiseksi ja tieteellisistä eläinkokeista annettavan asetuksen valmistelemiseksi.

Lain voimaantulosäännöksen 3, 4 ja 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännökset riittävän ajan varaamiseksi niille, jotka jo lain voimaantullessa harjoittavat toimintaa, johon lainmuutoksen voimaantultua on saatava hyväksyminen (6 § 1 mom.) tai lupa (6 § 3 mom. ja 9 §:n 1 mom.) tai jonka harjoittamisesta on tehtävä ilmoitus (10 §).

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä tammikuuta 1971 annetun eläinsuojelulain (91/71) 3 §:n 1 momentti, 6 ja 7 §, 9 §:n 1 momentti, 10—13 ja 15 § sekä

lisätään lakiin uusi 2 a §, 8 §:ään uusi 5 momentti, 9 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 11 a, 12 a, 13 a, 13 b, 13 c ja 13 d § seuraavasti:

2 a §

Sellaisia eläimen hoitoon, käsittelyyn, kiinnittämiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettuja välineitä ja laitteita, joiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa, ei saa valmistaa, tuoda maahan, pitää kaupan, myydä tai muuten luovuttaa eikä käyttää.

3 §

Luonnonvaraista nisäkästä tai lintua ei saa ottaa elätettäväksi, ellei kysymyksessä ole eläimen pyydystäminen eläintarhassa pidettäväksi, eläimen tarhaaminen riistanhoidollisessa tai turkistaloudellisessa tarkoituksessa, eläimelle tilapäisesti annettava sairaanhoito tai muu hyväksyttävä tilapäinen tarve taikka tieteellinen tutkimustyö.

6 §

Ennen kuin eläintä koulutetaan, pidetään näytteillä taikka käytetään valo- tai elokuvauksessa tai muussa esityksessä siten, että eläimelle voi aiheutua kipua tai tuskaa, on toimenpidettä koskeva selvitys esitettävä kunnan- tai kaupungineläinlääkäriin hyväksyttäväksi. Mitä edellä on säädetty, ei kuitenkaan koske valo- tai elokuvausta tieteellistä tutkimusta ja siihen liittyvää opeustarkoitusta varten.

Jos eläin voi eläinkilpailuissa joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai tuskalle, kilpailujen järjestäjän on omalla kustannuksellaan kutsuttava kilpailutilaisuuteen eläinlääkäri valvomaan, että 2 §:n 1 momentin säännöstä noudatetaan. Eläinlääkäri voi kieltää eläimen käyttämisen kilpailuissa, milloin on aihetta epäillä sen joutuvan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisen menetelyn kohteeksi. Eläinlääkäriellä on oikeus tarvittaessa saada poliisilta virka-apua. Lääninhallitus voi vapauttaa järjestäjän eläinlääkäriin kutsumisesta, jos kilpailuun liittyvät eläimen suoritteet ja olo-

suhteet ovat sellaiset, etteivät ne altista eläintä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaiselle kohtelulle.

Maa- ja metsätalousministeriön luvalla ja sen määräämillä ehdoilla saadaan eläimiä käyttää sirkuksessa ja muussa siihen verrattavassa näytöksessä, jossa näytetään niille opetettuja taitoja, sekä pitää näytteillä kiertävissä eläinnäyttelyissä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on myös valta määrätä, mitä eläimiä edellä mainituin tavoin saadaan käyttää tai pitää näytteillä. Eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen on hankittava maa- ja metsätalousministeriön lupa.

Maa- ja metsätalousministeriö voi peruuttaa 3 momentin nojalla antamansa luvan, milloin luvansaaja ei noudata lupaehtoja taikka milloin olosuhteet eläinsuojelun kannalta ovat eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä siinä määrin muuttuneet, ettei luvan myöntämisen edellytyksiä enää olisi olemassa.

Eläimen luovuttaminen arpajais- tai kilpailuvoittona on kielletty.

7 §

Eläimen suorituskyyvyn keinotekoinen kohottaminen, alentaminen tai ylläpitäminen lääkkeillä taikka muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty. Epäiltäessä tällaisia aineita tai valmisteita käytetyn on eläinlääkäriellä oikeus ottaa eläimestä tarvittavia näytteitä. Eläintä ei saa lihottamistarkoituksessa eikä tuotannon lisäämiseksi pakolla syöttää.

8 §

Sellainen eläinjalostus, jonka tuloksena toistuvasti syntyy yksilöitä, joiden synnytys tai normaalien elintoimintojen ylläpito edellyttää erityisiä eläinlääkinnällisiä tai muita toimenpiteitä, on kielletty. Tarvittaessa maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää tällaisten eläinten maahantuonin.

9 §

Koe-eläintoimintaa saadaan harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön antamalla luvalla. Koe-eläintoiminnan valvonnasta, eläinten käyttämisestä tieteellisissä kokeissa, kokeiden valvonnasta ja niiden suorittamisen ehdoista, koe-eläinten hankinnasta ja pitämisestä, kokeiden suorittajien ja koe-eläinten hoitajien pätevyydestä sekä valvontaviranomaisten oikeudesta keskeyttää eläinkoe tai eläinkoetoiminta säädetään asetuksella.

Koe-eläintoiminnan harjoittamisella tarkoitetaan eläintenpitoa eläinkokeita varten sekä erilaisten kokeiden, testien, tutkimusten ja selvitysten suorittamista eläimillä tai eläimiä hyväksi käyttäen.

10 §

Ammattimaisesta koirien, kissojen ja muiden seura- tai harrastuseläinten kaupan pitämisestä, välittämisestä, vuokraamisesta ja kasvattamisesta sekä säilytettäväksi, hoidettavaksi, valmennettavaksi tai koulutettavaksi ottamisesta samoin kuin opetuksen antamisesta mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä on ennen toiminnan aloittamista tehtävä ilmoitus lääninhallitukselle.

11 §

Eläinsuojelun ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosastolle. Maa- ja metsätalousministeriön apuna eläinsuojeluasioiden käsittelyssä voi olla eläinsuojeluneuvottelukunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään asetuksella.

Eläinsuojeluvälvonnasta läänissä huolehtii lääninhallitus. Läänineläinlääkärin ja apulaisläänineläinlääkärin tehtävistä ja valtuuksista tieteellisten eläinkokeiden valvonnassa säädetään asetuksella.

Eläinsuojeluvälvonta kunnassa kuuluu kunnan tai kansanterveyslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuntainliiton kunnan- tai kaupungineläinlääkärille ja terveystarkastajille sekä poliisille.

11 a §

Eläinsuojeluvälvonta lihan tarkastuslain (160/60) nojalla hyväksytyssä teurastamossa kuuluu ensisijaisesti tarkastuseläinlääkärille.

Lääninhallitus voi määräämillään ehdoilla myöntää maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston hyväksymän koulutuksen saaneelle henkilölle oikeuden suorittaa 12 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tarkastuksia sekä oikeuden an-

taa 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kehotuksia epäkohtien korjaamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarvittaessa ohjeet oikeuksien myöntämisestä.

12 §

Jos on aihetta epäillä, että koti- tai tarhaeläintä taikka muuta hoidossa olevaa eläintä kohdellaan, hoidetaan tai käytetään tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, on kunnaneläinlääkärillä, kaupungineläinlääkärillä, terveystarkastajalla, läänineläinlääkärillä, apulaisläänineläinlääkärillä, maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston määräämällä muulla eläinlääkärillä sekä 11 a §:n 2 momentissa tarkoitettulla henkilöllä oikeus tarkastaa eläin, sen säilytyspaikka sekä sitä varten tarkoitettut vesi ja rehut sekä varusteet ja välineet. Ilman edellä tarkoitettua epäilyäkin heillä on oikeus suorittaa tarkastus eläinsirkuksessa, eläintarhassa ja esityksessä tai näytöksessä, jossa eläimiä on mukana, sekä siellä, missä harjoitetaan 10 §:ssä tarkoitettua toimintaa.

Jos 1 momentissa mainitussa tarkastuksessa taikka muulloin todetaan tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikon, on tarkastuksen suorittajan ilmoitettava siitä eläimen omistajalle tai haltijalle sekä annettava kehotus epäkohtien korjaamiseen.

Teurastamon tarkastuseläinlääkärin on, havaittuaan tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikon teurastamossa, annettava kehotus epäkohtien korjaamiseen sille, joka on vastuussa niiden syntymisestä. Tarvittaessa tarkastuseläinlääkärin on ilmoitettava säännösten tai määräysten rikkomisesta lääninhallitukselle.

12 a §

Jos 12 §:ssä tarkoitettua kehotusta epäkohtien korjaamiseen ei ole noudatettu, on poliisin toimitettava katselmus käyttäen apunaan eläinlääkärää. Milloin katselmuksessa havaitaan, että eläintä on kohdeltu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, eläinlääkärin on annettava ohjeet toimenpiteistä, joilla epäkohdat korjataan. Jos eläinlääkärin ohjeita ei ole noudatettu, poliisi voi hankkia eläimelle hoitoa muualta tai, milloin se ei ole mahdollista, myydä eläimen huutokaupalla. Jollei huutokaupan järjestäminen ole tarkoituksenmukaista, saadaan eläin muulla tavoin myydä käyvästä hinnasta taikka lopettaa. Eläin on kuitenkin aina lopetettava, jos eläinlääkäri toteaa sen hengissä pitämisen aiheuttavan sille kohtuutonta kärsimystä.

Jos eläinlääkäri toteaa eläimen olevan sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on ilmeistä julmuutta sitä kohtaan, on eläin lopetettava.

13 §

Edellä 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetussa katselmuksessa on poliisin pidettävä pöytäkirjaa, johon on otettava muun ohella eläinlääkärin lausunto sekä eläimen omistajan tai haltijan selitys. Jos katselmuksessa todetaan, että tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä on rikottu, on pöytäkirja lähetettävä viralliselle syyttäjälle.

Kustannukset 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta katselmuksesta, eläimen hoidosta, myynnistä ja lopettamisesta on eläimen omistajan tai haltijan suoritettava. Ne voidaan ulosmitata häneltä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon annettussa laissa (367/61) on säädetty. Jos eläin on myyty, on kustannukset vähennettävä myyntihinnasta ja jäännös on annettava eläimen omistajalle. Jollei kustannuksia saada perityksi, korvataan ne valtion varoista.

13 a §

Milloin maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto havaitsee, että 2 a §:n säännöksiä on rikottu, eläinlääkintöosaston on ilmoitettava asiasta viralliselle syyttäjälle taikka muulla tavoin ryhdyttävä toimiin 2 a §:ssä kielletyn toiminnan lopettamiseksi.

Edellä 2 a §:ssä tarkoitetun laitteen tai välineen takavarikosta on voimassa, mitä takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa annetussa laissa (260/59) on säädetty.

13 b §

Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto voi eläinsuojeluneuvottelukuntaa kuuluttuaan eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi määrätä, milloin se on tarpeen eläinsuojelun kannalta merkittävien tavoitteiden saavuttamiseksi, 12 §:n 1 momentissa mainitut eläinlääkärit suorittamaan valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia tarkastuksia ja tutkimuksia toimialueensa sellaisissa eläintenpitoyksiköissä, joissa pidetään eläimiä elinkeinonharjoittamisen tarkoituksessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tarkastuksen suorittajalla on oikeus päästä tarkastuksen tai tutkimuksen kohteena oleviin eläinsuojeliin ja paikkoihin, joissa eläimiä pidetään, sekä eläintenpitoon liittyviin varastoihin ja toimintatiloihin.

Eläintenpitoyksikön haltija on velvollinen antamaan tarvittaessa kirjallisesti valvontaviranomaisten pyytämät tiedot. Jos tässä pykälässä tarkoitettuja tarkastuksia yritetään estää tai häiritä, on poliisin annettava virka-apua.

13 c §

Tämän lain nojalla suoritettavat tarkastukset ja tutkimukset on, mikäli mahdollista, toimitettava siten, ettei niistä aiheudu haittaa eläimille tai eläintenpitoyksikön omistajalle eikä häiriötä eläintenpitoyksikön toiminnalle.

Joka tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoonsa liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista sivulliselle eikä käyttää hyödykseen.

13 d §

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun eläinlääkärin päätökseen haetaan muutosta lääninhalitukselta.

15 §

Joka kohtelee eläintä 2 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti tai vastoin 8 §:n säännöksiä suorittaa siinä tarkoitetun toimenpiteen, on tuomittava *tarpeettoman kivun ja tuskan tuottamisesta eläimelle* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka ilmeisessä kiduttamisen tarkoituksessa taikka julmuudesta, ilkeydestä tai vallattomuudesta lyömällä, räikein äänin meluamalla taikka muulla eläimeen kohdistuvalla toimenpiteellä aiheuttaa tarpeetonta kipua tai tuskaa eläimelle, on tuomittava *eläinrääkkäyksestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Joka jättää noudattamatta, mitä 2 a, 3 tai 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 6 tai 7 §:ssä, 9 §:n 1 momentissa, 10 §:ssä tai 13 c §:n 2 momentissa on säädetty taikka mitä tämän lain nojalla on säädetty tai määrätty, on tuomittava, jollei siitä muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *eläinsuojelurikkomuksesta* sakkoon.

Henkilö, joka tuomitaan eläinrääkkäyksestä, voidaan samalla tuomita menettäneeksi oikeutensa pitää eläimiä. Kielto voidaan antaa määräjäksi tai pysyvästi, ja se voi koskea määrättyjen eläinlajien pitämistä tai eläintenpitoa yleensä. Kielto on voimassa muutoksenhausta huolimatta, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Jos joku on syyllistynyt 2 a §:ssä säädetyn kielon rikkomiseen, on 2 a §:ssä tarkoitettu esine tai laite taikka sen arvo tuomittava valtiolle menetetyksi, jolleivät asianhaarat ole erittäin lieventävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa toimintaa, johon 6 §:n 1 momentin mukaan on saatava siinä tarkoitettun eläinlääkärin hyväksyminen, tulee kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta jättää hyväksymisen saamista tarkoittava selvitys asianomaiselle kunnan- tai kaupungineläinlääkärille.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa sellaista 6 §:n 3 momentissa tai 9 §:n 1

momentissa tarkoitettua toimintaa, johon lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaan ei tarvinnut saada erikseen maa- ja metsätalousministeriön lupaa, tulee vuoden kuluessa lain voimaantulosta jättää luvan saamista tarkoittava hakemus maa- ja metsätalousministeriölle.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa sellaista 10 §:ssä tarkoitettua toimintaa, josta lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaan ei ole tarvinnut tehdä ilmoitusta terveyslautakunnalle, tulee kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tehdä siitä 10 §:ssä tarkoitettu ilmoitus lääninhallitukselle.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo Yläjärvi*

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä tammikuuta 1971 annetun eläinsuojelulain (91/71) 3 §:n 1 momentti, 6 ja 7 §, 9 §:n 1 momentti, 10—13 ja 15 § sekä
lisätään lakiin uusi 2 a §, 8 §:ään uusi 5 momentti, 9 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 11 a, 12 a, 13 a, 13 b, 13 c ja 13 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Luonnonvaraista *täysikasvuista* nisäkästä ja lintua ei saa *pyydystämisen jälkeen* ottaa elätettäväksi, ellei kysymyksessä ole eläimen pyydystämisen eläintarhassa pidettäväksi, eläimen tarhaaminen riistanhoidollisessa tai turkistaloudellisessa tarkoituksessa, eläimelle tilapäisesti annettava sairaanhoito tai muu tilapäinen tarve taikka tieteellinen tutkimustyö.

6 §

Sellainen eläimen kouluttaminen ja näyttämisen sekä käyttäminen valo- ja elokuvauksessa tai julkisessa esityksessä, joka tuottaa sille kipua tai tuskaa, on kielletty.

Julkisten eläinkilpailujen järjestäjän on kutsuttava kilpailutilaisuuteen kustannuksellaan eläinlääkäri valvomaan, että 2 §:n 1 momentin säännöstä noudatetaan. Eläinlääkäri voi kieltää eläimen käyttämisen kilpailuissa, milloin eläin siinä ilmeisesti voi joutua rääkkäyksen kohteeksi. Eläinlääkäriellä on tarvittaessa oikeus saada poliisilta virka-apua.

2 a §

Sellaisia eläimen hoitoon, käsittelyyn, kiinnittämiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettuja välineitä ja laitteita, joiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa, ei saa valmistaa, tuoda maahan, pitää kaupan, myydä tai muuten luovuttaa eikä käyttää.

3 §

Luonnonvaraista nisäkästä tai lintua ei saa ottaa elätettäväksi, ellei kysymyksessä ole eläimen pyydystämisen eläintarhassa pidettäväksi, eläimen tarhaaminen riistanhoidollisessa tai turkistaloudellisessa tarkoituksessa, eläimelle tilapäisesti annettava sairaanhoito tai muu *hyväksyttävä* tilapäinen tarve taikka tieteellinen tutkimustyö.

6 §

*Ennen kuin eläintä koulutetaan, pidetään näytteillä taikka käytetään valo- tai elokuvauksessa tai muussa esityksessä siten, että eläimelle voi aiheutua kipua tai tuskaa, on toimenpidettä koskeva selvitys esitettävä kunnan- tai kaupungineläinlääkäriin hyväksyttäväksi. Mitä edellä on säädetty, ei kuitenkaan koske valo- tai elokuvausta tieteellistä tutkimusta ja siihen liittyvää ope-
tustarkoitusta varten.*

Jos eläin voi eläinkilpailuissa joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai tuskalle, kilpailujen järjestäjän on omalla kustannuksellaan kutsuttava kilpailutilaisuuteen eläinlääkäri valvomaan, että 2 §:n 1 momentin säännöstä noudatetaan. Eläinlääkäri voi kieltää eläimen käyttämisen kilpailuissa, milloin on aihetta epäillä sen joutuvan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisen menettelyn kohteeksi. Eläinlääkäriellä on oikeus tarvittaessa saada poliisilta virka-apua. Lääkinhallitus voi

Voimassa oleva laki

Tasalämpöisten eläinten näytteillä pitäminen kiertävissä eläinnäyttelyissä on kielletty.

Maatalousministeriön luvalla ja sen määräämillä ehdoilla saadaan mainittuja sekä muita eläimiä näyttää sirkuksessa ja muussa siihen verrattavassa näytöksessä. Maatalousministeriöllä on myös valta määrätä, mitä eläimiä edellä mainitun tavoin saadaan näyttää.

Eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen on hankittava maatalousministeriön lupa.

7 §

Eläimen suorituskyvyn kohottaminen lääkeaineilla siten, että siitä voi aiheutua eläimelle terveydellistä haittaa, on kielletty. Epäiltäessä lääkeainetta käytetyn on eläinlääkärillä oikeus ottaa eläimestä tarvittavia näytteitä. Eläintä ei saa lihottamistarkoituksessa eikä tuotannon lisäämiseksi pakolla syöttää.

9 §.

Eläinten käyttämisestä tieteellisissä kokeissa, kokeiden valvonnasta sekä koe-eläinten luovuttamisesta ja pitämisestä säädetään asetuksella.

Ehdotus

vapauttaa järjestäjän eläinlääkärin kutumisesta, jos kilpailuun liittyvät eläimen suoritteet ja olosuhteet ovat sellaiset, etteivät ne altista eläintä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaiselle kohtelulle.

Maa- ja metsätalousministeriön luvalla ja sen määräämillä ehdoilla saadaan eläimiä käyttää sirkuksessa ja muussa siihen verrattavassa näytöksessä, jossa näytetään niille opetettuja taitoja, sekä pitää näytteillä kiertävissä eläinnäyttelyissä. Maa- ja metsätalousministeriöllä on myös valta määrätä, mitä eläimiä edellä mainitun tavoin saadaan käyttää tai pitää näytteillä. Eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen on hankittava maa- ja metsätalousministeriön lupa.

Maa- ja metsätalousministeriö voi peruuttaa 3 momentin nojalla antamansa luvan, milloin luvansaaja ei noudata lupaehtoja taikka milloin olosuhteet eläinsuojelun kannalta ovat eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä siinä määrin muuttuneet, ettei luvan myöntämisen edellytyksiä enää olisi olemassa.

Eläimen luovuttaminen arpajais- tai kilpailuvoittona on kielletty.

7 §

Eläimen suorituskyvyn keinotekoinen kohottaminen, alentaminen tai ylläpitäminen lääkkeillä taikka muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty. Epäiltäessä tällaisia aineita tai valmisteita käytetyn on eläinlääkärillä oikeus ottaa eläimestä tarvittavia näytteitä. Eläintä ei saa lihottamistarkoituksessa eikä tuotannon lisäämiseksi pakolla syöttää.

8 §

Sellainen eläinjalostus, jonka tuloksena toistuvasti syntyy yksilöitä, joiden synnytys tai normaalien elintoimintojen ylläpito edellyttää erityisiä eläinlääkinnällisiä tai muita toimenpiteitä, on kielletty. Tarvittaessa maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää tällaisten eläinten maahantuonnin.

9 §

Koe-eläintoimintaa saadaan harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön antamalla luvalla. Koe-eläintoiminnan valvonnasta, eläinten käyttämisestä tieteellisissä kokeissa, kokeiden valvonnasta ja niiden suorittamisen ehdoista, koe-eläinten hankinnasta ja pitämisestä, kokeiden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §.

Koirien, kissojen ja muiden seuraeläinten ammattimaisesta kaupan pitämisestä ja kasvattamisesta sekä säilytettäväksi tai hoidettavaksi ottamisesta samoin kuin niiden ammattimaisesta välityksestä on ennen toiminnan aloittamista tehtävä ilmoitus terveydenhoitolautakunnalle.

11 §.

Eläinsuojeluvalvontaa johtaa maatalousministeriön eläinlääkintöosasto.

Eläinsuojeluvalvonnasta läänissä huolehtii läänineläinlääkäri.

Eläinsuojeluvalvonta kunnassa kuuluu kaupungin-, kauppalan- ja kunnaneläinlääkärille, terveystarkastajalle ja poliisille.

Mitä tässä laissa on säädetty kunnaneläinlääkäristä, koskee soveltuvien osin myös kaupungin- ja kauppalaneläinlääkäreitä.

suorittajien ja koe-eläinten hoitajien pätevyydestä sekä valvontaviranomaisten oikeudesta keskeyttää eläinkoe tai eläinkoetoiminta säädetään asetuksella.

Koe-eläintoiminnan harjoittamisella tarkoitetaan eläintenpitoa eläinkokeita varten sekä erilaisten kokeiden, testien, tutkimusten ja selvitysten suorittamista eläimillä tai eläimiä hyväksi käyttäen.

10 §

Ammattimaisesta koirien, kissojen ja muiden seura- tai harrastuseläinten kaupan pitämisestä, välittämisestä, vuokraamisesta ja kasvattamisesta sekä säilytettäväksi, hoidettavaksi, valmennettavaksi tai koulutettavaksi ottamisesta samoin kuin opetuksen antamisesta mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä on ennen toiminnan aloittamista tehtävä ilmoitus lääninhallitukselle.

11 §

Eläinsuojelun ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosastolle. Maa- ja metsätalousministeriön apuna eläinsuojeluasioiden käsittelyssä voi olla eläinsuojeluneuvottelukunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään asetuksella.

Eläinsuojeluvalvonnasta läänissä huolehtii lääninhallitus. Läänineläinlääkärin ja apulaisläänineläinlääkärin tehtävistä ja valtuuksista tieteellisten eläinkokeiden valvonnassa säädetään asetuksella.

Eläinsuojeluvalvonta kunnassa kuuluu kunnan tai kansanterveyslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuntainliiton kunnan- tai kaupungineläinlääkärille ja terveystarkastajille sekä poliisille.

11 a §

Eläinsuojeluvalvonta lihantarkastuslain (160/60) nojalla hyväksytyssä teurastamossa kuuluu ensisijaisesti tarkastuseläinlääkärille.

Lääninhallitus voi määräämillään ehdoilla myöntää maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosaston hyväksymän koulutuksen saaneelle henkilölle oikeuden suorittaa 12 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tarkastuksia sekä oikeuden antaa 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kehotuksia epäkohtien korjaamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarvittaessa ohjeet oikeuksien myöntämisestä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §.

Jos on aihetta epäillä, että koti-, tarha- tai muuta hoidossa olevaa eläintä kohdellaan huonosti, on kunnaneläinlääkärillä ja terveystarkastajalla oikeus tarkastaa eläin, sen säilytyspaikka sekä sitä varten tarkoitetut ravintoaineet, varusteet ja välineet. Kunnaneläinlääkärillä ja terveystarkastajalla on myös oikeus suorittaa tarkastus eläintarhassa, sirkuksessa ja muussa julkisessa esityksessä, jossa eläimiä on mukana, sekä siellä, missä harjoitetaan 10 §:ssä tarkoitettua toimintaa.

Milloin 1 momentissa mainitussa tarkastuksessa tai muulloin todetaan, että eläintä kohdellaan huonosti, on kunnaneläinlääkäriin, terveystarkastajan tai poliisin kehotettava sitä, jonka hallussa eläin on, hoitamaan eläintä asianmukaisesti. Jos kehotusta ei noudateta, poliisiviranomaisen on toimitettava katselmus käyttäen apunaan eläinlääkäriä.

Mikäli katselmuksessa havaitaan, että eläintä on hoidettu huonosti, tulee eläinlääkäriin antaa ohjeet, miten eläintä on hoidettava. Jos ohjeita ei noudateta, poliisiviranomainen voi hankkia eläimelle hoitoa muualta tai, milloin se ei hankaluu-detta käy päinsä, myydä eläimen huutokaupalla. Jos huutokaupan järjestäminen ei ole tarkoituk-senmukaista, saadaan eläin muulla tavoin myydä käyvästä hinnasta tai lopettaa.

Milloin eläinlääkäri toteaa eläimen olevan sel-laisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on ilmeistä julmuutta sitä kohtaan, on eläin lopetet-tava.

12 §

Jos on aihetta epäillä, että koti- tai tarhaeläintä taikka muuta hoidossa olevaa eläintä kohdellaan, hoidetaan tai käytetään tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, on kunnaneläinlääkärillä, kaupungineläinlääkä-rillä, terveystarkastajalla, läänineläinlääkärillä, apulaisläänineläinlääkärillä, maa- ja metsätalous-ministeriön eläinlääkintöosaston määräämällä muulla eläinlääkärillä sekä 11 a §:n 2 momentis-sa tarkoitetulla henkilöllä oikeus tarkastaa eläin, sen säilytyspaikka sekä sitä varten tarkoitetut vesi ja rehut sekä varusteet ja välineet. Ilman edellä tarkoitettua epäilyäkin heillä on oikeus suorittaa tarkastus eläinsirkuksessa, eläintarhassa ja esityk-sessä tai näytöksessä, jossa eläimiä on mukana, sekä siellä, missä harjoitetaan 10 §:ssä tarkoitet-tua toimintaa.

Jos 1 momentissa mainitussa tarkastuksessa taikka muulloin todetaan tätä lakia tai sen nojal-la annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikotun, on tarkastuksen suorittajan ilmoitettava siitä eläi-men omistajalle tai haltijalle sekä annettava ke-hotus epäkohtien korjaamiseen.

Teurastamon tarkastuseläinlääkäriin on, havait-tuaan tätä lakia tai sen nojalla annettuja sään-nöksiä tai määräyksiä rikotun teurastamossa, an-nettava kehotus epäkohtien korjaamiseen sille, joka on vastuussa niiden syntymisestä. Tarvittaes-sa tarkastuseläinlääkäriin on ilmoitettava sään-nös-ten tai määräysten rikkomisesta lääninhallituksel-le.

12 a §

Jos 12 §:ssä tarkoitettua kehotusta epäkohtien korjaamiseen ei ole noudatettu, on poliisin toi-mitettava katselmus käyttäen apunaan eläinlää-käriä. Milloin katselmuksessa havaitaan, että eläintä on kohdeltu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, eläinlääkäriin on annettava ohjeet toimenpiteistä, joilla epäkohdat korjataan. Jos eläinlääkäriin oh-jeita ei ole noudatettu, poliisi voi hankkia eläi-melle hoitoa muualta tai, milloin se ei ole mahdollista, myydä eläimen huutokaupalla. Jol-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §.

Edellä 12 §:ssä tarkoitetussa katselmuksessa on poliisiviranomaisen pidettävä pöytäkirjaa, johon on otettava eläinlääkäriin lausunto sekä eläimen omistajan tai haltijan selitys. Jos katselmuksessa todetaan, että tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä on rikottu, on pöytäkirja lähetettävä viralliselle syyttäjälle.

Kustannukset 12 §:ssä tarkoitetusta eläimen katselmuksesta, hoidosta tai lopettamisesta on eläimen omistajan tai haltijan suoritettava ja ne voidaan häneltä ulosottaa siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin on säädetty. Jos eläin on myyty, voidaan kustannukset vähentää myyntihinnasta ja jäännös on annettava eläimen omistajalle. Jollei kustannuksia saada perityksi, korvataan ne valtion varoista.

13 §

Edellä 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetussa katselmuksessa on poliisin pidettävä pöytäkirjaa, johon on otettava muun ohella eläinlääkäriin lausunto sekä eläimen omistajan tai haltijan selitys. Jos katselmuksessa todetaan, että tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä on rikottu, on pöytäkirja lähetettävä viralliselle syyttäjälle.

Kustannukset 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta katselmuksesta, eläimen hoidosta, myynnistä ja lopettamisesta on eläimen omistajan tai haltijan suoritettava. Ne voidaan ulosmitata häneltä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) on säädetty. Jos eläin on myyty, on kustannukset vähennettävä myyntihinnasta ja jäännös on annettava eläimen omistajalle. Jollei kustannuksia saada perityksi, korvataan ne valtion varoista.

13 a §

Milloin maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto havaitsee, että 2 a §:n säännöksiä on rikottu, eläinlääkintöosaston on ilmoitettava asiasta viralliselle syyttäjälle taikka muulla tavoin ryhdyttävä toimiin 2 a §:ssä kielletyn toiminnan lopettamiseksi.

Edellä 2 a §:ssä tarkoitetun laitteen tai välineen takavarikosta on voimassa, mitä takavarikosta ja etsinnästä rikosasioissa annetussa laissa (260/59) on säädetty.

13 b §

Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto voi eläinsuojeluneuvottelukuntaa kuultuaan eläinsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi määrätä, milloin se on tarpeen eläinsuojelun kannalta merkittävien tavoitteiden saavuttamiseksi, 12 §:n 1 momentissa mainitut eläinlääkärit suorittamaan valtakunnallisia, alueellisia

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tai paikallisia tarkastuksia ja tutkimuksia toimitusalueensa sellaisissa eläintenpitoyksiköissä, joissa pidetään eläimiä elinkeinonharjoittamisen tarkoituksessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun tarkastuksen suorittajalla on oikeus päästä tarkastuksen tai tutkimuksen kohteena oleviin eläinsuojiin ja paikkoihin, joissa eläimiä pidetään, sekä eläintenpitoon liittyviin varastoihin ja toimintatiloihin. Eläintenpitoyksikön haltija on velvollinen antamaan tarvittaessa kirjallisesti valvontaviranomaisten pyytämät tiedot. Jos tässä pykälässä tarkoitettuja tarkastuksia yritetään estää tai häiritä, on poliisin annettava virka-apua.

13 c §

Tämän lain nojalla suoritettavat tarkastukset ja tutkimukset on, mikäli mahdollista, toimitettava siten, ettei niistä aiheudu haittaa eläimille tai eläintenpitoyksikön omistajalle eikä häiriötä eläintenpitoyksikön toiminnalle.

Joka tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoonsa liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista sivulliselle eikä käyttää hyödykseen.

13 d §

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun eläinlääkärin päätökseen haetaan muutosta lääninhallitukselta.

15 §.

Jos joku kohtelee eläintä 2 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti, tuomittakoon hänet sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi taikka, milloin asianhaarat ovat erittäin raskauttavat, sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos joku vastoin 6 §:n säännöksiä näyttää, kouluttaa tai käyttää eläimiä taikka muutoin jättää noudattamatta, mitä sanotussa pykälässä on säädetty, tai vastoin 8 §:n säännöksiä suorittaa siinä tarkoitettun toimenpiteen, tuomittakoon hänet sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos joku jättää noudattamatta mitä 3 tai 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa taikka 7 tai 10 §:ssä on säädetty tai pitää sellaista eläintä, jonka pitämiseen hän tämän pykälän 4 momentin mukaan on menettänyt oikeutensa, tuomittakoon hänet, jollei siitä muualla ole säädetty ankarampaa rangaistusta, sakkoon.

15 §

Joka kohtelee eläintä 2 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti tai vastoin 8 §:n säännöksiä suorittaa siinä tarkoitettun toimenpiteen, on tuomittava tarpeettoman kivun ja tuskan tuottamisesta eläimelle sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka ilmeisessä kiduttamisen tarkoituksessa taikka julmuudesta, ilkeydestä tai vallattomuudesta lyömällä, räikein äänin meluamalla taikka muulla eläimeen kohdistuvalla toimenpiteellä aiheuttaa tarpeetonta kipua tai tuskaa eläimelle, on tuomittava *eläinrääkkäyksestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Joka jättää noudattamatta, mitä 2 a, 3 tai 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 6 tai 7 §:ssä, 9 §:n 1 momentissa, 10 §:ssä tai 13 c §:n 2 momentissa on säädetty taikka mitä tämän lain nojalla on säädetty tai määrätty, on tuomittava, jollei siitä muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *eläinsuojelurikkomuksesta* sakkoon.

Voimassa oleva laki

Henkilö, joka on tuomittu rangaistukseen erittäin raskauttavien asianhaarojen vallitessa tapahuneesta 2 §:n 1 momentin säännöksen rikkomisesta, voidaan julistaa menettäneeksi oikeutensa joko määräajaksi tai ainaiseksi pitää joitakin eläinlajeja tai kaikkia eläimiä.

Ehdotus

Henkilö, joka tuomitaan eläinrääkkäyksestä, voidaan samalla tuomita menettäneeksi oikeutensa pitää eläimiä. Kielto voidaan antaa määräajaksi tai pysyvästi, ja se voi koskea määrättyjen eläinlajien pitämistä tai eläintenpitoa yleensä. Kielto on voimassa muutoksenhausta huolimatta, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Jos joku on syylistynyt 2 a §:ssä säädetyn kiellon rikkomiseen, on 2 a §:ssä tarkoitettu esine tai laite taikka sen arvo tuomittava valtiolle menetetyksi, jolleivät asianhaarat ole erittäin lieventävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa toimintaa, johon 6 §:n 1 momentin mukaan on saatava siinä tarkoitetun eläinlääkärin hyväksyminen, tulee kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta jättää hyväksymisen saamista tarkoittava selvitys asianomaiselle kunnan- tai kaupungineläinlääkärille.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa sellaista 6 §:n 3 momentissa tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa, johon lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaan ei tarvinnut saada erikseen maa- ja metsätalousministeriön lupaa, tulee vuoden kuluessa lain voimaantulosta jättää luvan saamista tarkoittava hakemus maa- ja metsätalousministeriölle.

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa sellaista 10 §:ssä tarkoitettua toimintaa, josta lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaan ei ole tarvinnut tehdä ilmoitusta terveyslautakunnalle, tulee kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tehdä siitä 10 §:ssä tarkoitettu ilmoitus lääninhallitukselle.

